

STICHTING 1940-1945

Districtskantoor Friesland

Westersingel 26
8913 CL Leeuwarden
Telefoon 058-123733
Telefax 058-121771

Aan de heer A. Ellens
p/a Schouten,
Ferdinand Bolstraat 33,
8932 JL LEEUWARDEN

Soc. dos.:
Reg. nr. :
Stamnr. :
Onze ref.: 5419 HKH/MD

Onderwerp:

Datum: Leeuwarden, 20 maart 1990.

Geachte heer Ellens,

Naar aanleiding van uw vraag om gegevens over uw vader in de jaren
1940-1945, doen wij u hierbij toekomen een kopie van de illegaliteits-
verklaring.

Hopende u hiermede van dienst te zijn geweest.

Met vriendelijke groeten,

hoogachtend,
Stichting 1940-1945,

ba J.L. Lont,
Hoofd Distriktskantoor Friesland.

Bijlage: 1.

Stichting Friesland 1940-1945

Leeuwarden, Schrans 44 - Tel. K 5100-3733 - Giro 501150 - Bank: Ned. Handel Mij

Leeuwarden, 18 Augustus 1956.

No.: PB/SK.

Uw Ref.:

Betreft:

ILLEGALITEITS-VERKLARING.

In verband met de aanvraag tot toekenning van een invaliditeitspensioen krachtens de Wet Buitengewoon Pensioen 1940 - 1945, welke werd ingediend door de heer

KLAAS ELLENS, geboren 8 Mei 1909,
wonende Marathenstraat 27,
Leeuwarden,

hebben de ondergetekenden S. Scheetstra, voorzitter van de Stichtingsraad der Stichting " Friesland 1940-1945 ", gevestigd te Leeuwarden en A. Tammes, penningmeester van voornoemde Raad, de eer namens verenigd Stichtingsbestuur als volgt te rapporteren:

A. Ontrent zijn versetsdeelneme.

De heer Ellens heeft gedurende de vijandelijke bezetting van Nederland met een korte onderbreking op het door de Duitse Wehrmacht geleverde vliegveld te Leeuwarden gewerkt.

Hij kwam daar in Juni 1940 terecht, doordat hij als smalspoormachinist in dienst van de fa. Orenstein & Koppel werkzaam was aan kanaalwerken in Friesland, toen deze firma kort na de capitulatie van het Nederlandse leger aanzegging kreeg om met haar machines en ander materiaal en de tot haar beschikking staande arbeidskrachten op het vliegveld te Leeuwarden te verschijnen voor de inrichting van de grote Duitse vliegbasis aldaar.

Na de voltooiing van de verleende opdracht door genoemde firma, werd de heer Ellens ontslagen, waarna hij van 27 October 1941 tot 29 November 1941 als plaatwerker in dienst geweest is van de fa. Oostwoud te Franeker.

In November 1941 kreeg hij een oproep van het Arbeidsbureau te Leeuwarden om opnieuw op de vliegbasis een betrekking als smalspoormachinist te aanvaarden. Aangesien de voorwaarden, die de nieuwe aannemer hem bood gunstiger waren dan bij de voornoemde firma te Franeker (die eveneens voor de Duitse Wehrmacht werkte), gaf de heer Ellens gehoor aan deze oproep die hem terugbracht op het Leeuwarder Vliegveld waar hij tot de bevrijding is blijven werken. In 1943 verwijsde hij zijn betrekking als machinist tegen die van uitvoerder bij de firma Halbeema, aannemer van betenwerken.

Stichting Friesland 1940-1945

Leeuwarden, Schrans 44 - Tel. K 5100-3733 - Giro 501150 - Bank: Ned. Handel Mij

- 2 -

No.: PB/SK.

Uw Ref.:

Betreft:

Dese verandering bracht hem in aanraking met een zekere heer D. Bakker, die in relatie stond met vertegenwoordigers van de Vrij-Nederland groep en de Inlichtingendienst Nederland.

Toen de heer Bakker de heer Ellens in 1943 het verzoek deed hem behulpzaam te willen zijn bij de geheime kartering van het vliegveld en andere illegale werkzaamheden, verklaarde de heer Ellens zich terstond daartoe bereid.

De metingen werden door hem per rijwiel verricht aan de hand van het aantal trapasomwentelingen.

Nadat de heer Ellens als uitvoerder in de gelegenheid was gekomen de gebouwen van de Bauleitung te betreden, ging hij tevens inlichtingen van andere aard versamelen en doorgeven. Zo heeft hij monteurs, schoonmaaksters en andere personen uitgehoord over materiaaltoestand, sterkte van de militaire bezetting, troepen-verplaatsingen als ook over technische bijzonderheden.

Ook heeft de heer Ellens in opdracht van de heer Bakker reolviers gerepareerd voor de verzetsbeweging en duplicaat-sleutels van de Duitse dienstgebouwen gemaakt voor de leider van de K.P.-Friesland.

Aan andere illegale medewerkers van de heer Bakker heeft de heer Ellens steeds zijn volle steun gegeven.

De ondergetekenden spreken hiermede dan ook gaarne uit, dat de heer Klaas Ellens door de Stichting "Friesland 1940 - 1945" beschouwd wordt als een deelnemer aan het verzet in de zin van art. 1. van de Wet Buitengewoon Pensioen 1940 - 1945.

B. Omtrent zijn waardigheid.

Gelet op de omstandigheid, dat speedig na de Mei-dagen van 1940 praktisch alle civiele werken, waarvoor smalspoor werd gebruikt, stilgelegd werden, waardoor de heer Ellens met werkloosheid bedreigd werd en inachtnemende, dat de heer Ellens over allerlei financiële reserves beschikte, achten de ondergetekenden de economische dwang voor deze huisvader met twee jonge kinderen een verschoonbare reden voor het aanvaarden van een betrekking in dienst van Nederlandse ondernemers, die voor de Duitse Wehrmacht werkten.

Dat de heer Ellens van goed-vaderlandse gezindheid was, heeft zijn latere verzetsactiviteit voldoende aangetoond.

- 3 -

Stichting Friesland 1940-1945

Leeuwarden, Schrans 44 - Tel. K 5100-3733 - Giro 501150 - Bank: Ned. Handel Mij

- 3 -

No.: PB/SK.

Uw Ref.:

Betreft:

De ondergetekenden verklaren derhalve bij dezen, dat de heer KLAAS ELLENS zich tijdens de vijandelijke bezetting van Nederland niet uit Nederlands nationaal oogpunt beschouwd onwaardig heeft gedragen.

O. Omtrent zijn invaliditeit:

De heer Ellens heeft na een griepaanval in 1932 veel geleden aan hoofdpijn, zonder dat deze hem de arbeid belette.

In Juni 1945 verergerde deze pijn echter in zodanige mate, dat hij niet langer in staat was zijn in Mei 1945 vrijwillig aanvaarde militaire dienst (hij was reeds vóór 1940 reserve onder-officier in het Nederlandse leger) normaal te blijven uitoefenen. Om deze reden vroeg hij overplaatsing van zijn drukke standplaats Eindhoven naar de Gezagstroepen in Friesland. Dit verzoek werd in October 1945 ingewilligd door zijn aanstelling als bewaker in het militaire trainingskamp te Rijs. Zijn gezondheidstoestand verbeterde echter niet - integendeel.

Behalve de hoofdpijn traden er langzamerhand allerlei nevenverschijnselen op, die in Juni 1946 geleid hebben tot zijn volledige afkeuring voor de militaire dienst.

Nadien is de heer Ellens als minder-valide werkkraacht nog in dienst geweest van de Phoenix Rijkswielenfabriek te Leeuwarden tot Maart 1952, maar ook deze betrekking heeft hij moeten opgeven wegens zijn invaliditeit.

Voor de beantwoording van de vraag in hoeverre de vermoeienissen en spanningen, die ongetwijfeld aan het verzetswerk van de heer Ellens verbonden zijn geweest, het ontstaan van zijn tegenwoordige invaliditeit veroorzaakt of bevorderd hebben of een verergerende invloed daarop hebben gehad, mogen de ondergetekenden zich aan de desbetreffende uitspraak van de Buitengewone Pensioenraad refereren.

S. Schoetstra, Voorzitter van de Stichtingsraad der Stichting "Friesland 1940-1945",

A. Tannes, Penningmeester van de Stichtingsraad der Stichting "Friesland 1940 - 1945".